

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

113. Qualiter intelligendum decretum illud Trid. sess. 24.c.17. quo statuit, ut qui obtinet duas parochiales, vel aliàs incompatibilia ex dispensatione, uno retento, alterum intra sex menses dimittat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

sub privatione ipso jure prohibendo receptionem & retentionem plurium beneficiorum curatorum, aut alias incompatibilium; adeoque non solum innovet constitutionem *c. de multa* (quod loquens de solis curatis, voluit præhabitu curatum vacare ipso jure per assecutionem secundi curati, & eum, qui utrumque simul retinere contendit, privari, præhabito quidem ipso jure, secundo verò per sententiam) sed etiam extendit illam ad quavis beneficia incompatibilia, etsi curata non sint, juxta expressam declarationem S. Congregationis, quæ sic habet: *quod de incompatilibus beneficiis dicitur in illo c. 4. idem intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus. Et iterum: Congregatio Concilii censuit in residentiam requirentibus, aut alias quomodocumque incompatilibus induci vacationem primi per assecutionem secundi per decretum Trid. sess. 7. c. 4. juxta dispositionem c. de multa: quas declarationes recitant Gonz. Garc. paulò post citandi; & alii passim. Azor. loc. cit. Castrop. loc. cit. n. 3. Gonz. gl. 15. n. 17. dicens indubitanter hodie dum sic tenendum esse, quamvis neutrum ex illis sit dignitas aut curatum, aut etiam Canonicatus, sed ambo omnino simplicia, v. g. Capellanæ residentiam requirentes. Garc. p. II. c. 5. n. 83. citans Zechum de benef. c. 5. n. 4. Gurtier. conf. 10. n. 4. Hojed. ac plurimas Rotz de cis. Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. a. contra Paric. l. 3. q. 3. n. 132. Marc. Ant. Genuen. in p. 2. curia Archiep. Neap. c. 64. n. 4. Piacef. in pr. ep. p. 2. c. 5. n. 56. Prop. de Augustino ad sum. Bullar. Quaranta. causa 6. apud Castrop. item contra Pirh. ad tit. de preb. n. 170. ubi absolute sentit contrarium dicens: jura antiqua, quæ nullibi hanc privationem ipso jure importabant, quoad hæc beneficia non esse correctæ per Trid. sed solum quoad curata, dignitates, personatus; adeoque adhuc quoad simplicia incompatibilia quoad residentiam hæc jura servanda esse, ut nimirum non vacet præhabitu ipso jure ad assecutionem secundi, sed beneficiatus cogi debeat ad resignandum vel dimittendum alterutrum. Item contra Navar. conf. 24. de preb. ubi postquam contrarium asseruisset, addit: si constaret S. Congregationem declarasse, Trid. sess. 7. c. 4. ita esse intelligendum, eaque declaratio à sua Sanctitate confirmata esset, ita fore tenendum; sed quia id non constat, & aliàs ex verbis Trid. id non videatur efficaciter probari posse, non est, quod ad hanc sententiam nos astringat, item contra Less. de justitia. l. 2. c. 34. n. 144. addentem tamen n. 145. se dictam S. Congregationis declarationem nunquam vidisse, si tamen facta sit, judicare se tenendam, & hujusmodi simplicia convenire in hoc cum in compatilibus primi generis, hoc est, quorum primum ad obtentionem secundi vacat ipso jure. Verum hic iterum observandum, hanc vacationem ipso jure non induci ob requisitam residentiam merè causativam Gonz. gl. 15. n. 20. Sic dum residentia præcisa non requiritur, beneficiatus in loco sui beneficii non residens, ideoque fructus non percipiens, poterit illud beneficium accipere & retinere, & in eo residendo lucrari fructus absque eo, quod vacet præhabitu. Pirh. loc. cit. n. 169. Et si forte aliunde teneatur alterutrum dimittere, dum utrumque ad sustentationem est sufficiens; eò quod per ipsum iter, quod minus illud, in cujus loco non residet, sit ipsi frugiferum. Idem est, dum residentia utriusque præcisa non est incompatibilis, qualis esset, si unus esset perpetua; vel amborum residentia incurreret in idem tempus; scilicet si in uno teneretur residere, v. g. per men-*

ses 6. qualescunque, in altero per alios 6. menses vel pauciores; quia tunc utriusque residentia satisfacere potest. Pirh. loc. cit. sic in illis Germaniæ Ecclesiis Cathedralibus, in quibus ex recepta immemoriali consuetudine non requiritur residentia totius anni, sed vel mediæ anni, vel 4. aut paucorum mensium, non est residentia incompatibilis; & vel sic, quantum est ratione residentia, potest tales canonicatus plures simul quis habere. Pirh. loc. cit. n. 132.

Questio III. Num ergo etiam vacent ipso jure ambo talia beneficia simplicia residentia, dum intendit ambo retinere simul, juxta quod aliàs in Extrav. Execrabilis constitutum expresse de dignitatibus, personatibus, beneficiis curatis?

Respondeo affirmative: Concilium enim Trid. in eo, qui obtinet beneficia, etiam aliàs incompatibilia, inducit ipso jure privationem beneficiorum juxta privationem, quæ SS. Canonibus constituta est; sed privatio ipso jure utriusque beneficii in eo casu statuta est per Extrav. Execrabilis. ergo. Castrop. loc. cit. n. 4. Garc. loc. cit. n. 64.

Questio IIII. Quando nam censetur quia præsumere, seu intendere beneficia talia retinere simul?

Respondeo tunc, quando sciens (aut, ut addit Garc. scire debens) esse incompatibilia, seu vacasse ipso jure præhabitu ad assecutionem secundi, ambo retinet absque eo, quod opus sit mentione Judicis aut litis motione seu contestatione, ita ut incurrat hanc penam amissionis utriusque, etiam si dum incipit conveniri in judicio, velit illud præhabitu dimittere. Siquidem verba illa Concilii retinere præsumperit, solum denotant dolosam seu malitiosam detentionem, contra quod præcipiunt Canones, saltem ex culpa lata, qualis contrahitur etiam citra talem mentionem, dum lex ipsa satis monet. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 95. & seq. citans pro hoc n. 98. S. Congregat. declarationem, contra Pirh. de preb. n. 150. & alios, qui cum gl. v. contenderit, tenent non amitti secundum, si ante litis contestationem dimissum primum.

Questio IIII. Qualiter ergo intelligendum illud decretum Trid. sess. 24. c. 17. quo statuit, ut qui obtinet duas parochiales, vel alias incompatibilia ex dispensatione, uno retento, alterum intra 6. menses dimittat.

Respondeo Concilium ibi loqui tantum de beneficiis jam obtentis ante Trid. non autem de obtentis vel obtinendis impofterum post Trid. Pirh. ad tit. de preb. n. 150. Garc. p. II. c. 5. n. 177. citans pro hoc Vegam p. I. c. 6. casu 24. Rodriq. in sum. c. 31. n. 4. &c. quemadmodum etiam in Extravag. Execrabilis, dum in priore ejus parte statuit, ut dimissio unius beneficii ex incompatilibus, fieri debeat intra mensem, loquitur de jam obtentis; siquidem in posteriore parte §. qui uno. ubi agitur de beneficiis deinceps post dictam Extravag. obtinendis, statuit, quod dimissio primi beneficii debeat fieri statim, & in continenti, ut colligitur ex illis illius verbis: absque mora dispendio: hoc ipsum tamen intelligendo juxta arbitrium boni viri, & post adeptam pacificam possessionem secundi cum aliquo temperamento. Pirh. loc. cit. n. 153. Garc. loc. cit. n. 35. & 37.

37. citans Abb in c. quia nonnulli n. 4. de clericis non resid. Gamb. Diaz. Flores de Mena & c. contra Rebuff. in pr. sic. de dispensatione aratis. v. quoad vixerit. n. 12. Zerol. in pr. Ep. p. 1. v. beneficium. §. 3. & c. tenentes satis esse, si intra mensem dimitatur propter verba cit. Extravag. parimodo. nimirum quo prius locuta fuerat de beneficiis ante ipsam obtentis.

Questio 114. An consuetudine saltem induci possit, ut quis simul habeat & retineat talia duo simplicia residentiam requirentia?

Respondeo: quamdiu consuetudine abrogata non est necessitas residendi, manifeste patet, nullam consuetudinem induci posse, ut duo, dum pergunt requirere residentiam, habeantur simul. De cetero consuetudinem, qua ante Trid. receptum erat in pluribus locis, ut Canonici à suis Ecclesiis abessent, ac proinde unus idemque duos Canonice simul in diversis Ecclesiis obtineret, Trid. penitus abrogavit: quin &, quod iura istiusmodi consuetudinem appellent corruptelam, ait Azor. p. 2. l. 6. c. 13. q. 2. §. quarec aliquis. Quin tamen, ubi unus residendi non est ex lege divina, aut naturali, nec consuetudo abrogans residentiam damnatur à lege tanquam iniqua & irrationabilis (qualiter saltem à Trid. in beneficiis omnino simplicibus, quæ canonicatus non sunt, ea damnari non videtur) nil verat, quod minus talis consuetudo, etiam simpliciter abrogata nasceretur de novo, & sic sublata necessitate residendi, istiusmodi simplicia plura simul haberi possint per consuetudinem, Pirh. de prab. n. 142. Unde multò magis consuetudo talis, ubi ea hucusque in locis, ubi Trid. receptum non est, vigeret, tolerari poterit.

Questio 115. Num quis dispensatus à Papa sine causa in residentia, quam exigunt istiusmodi simplicia, tutus esse possit in conscientia: & num Papa ad libitum suæ voluntatis talia plura uni sive in eadem, sive in diversis Ecclesiis conferre possit?

Respondeo affirmative ad utrumque; Hurtad. de resid. ex vi benef. resol. 6. subresol. 12. n. 1. & 2. cum enim istis simplicibus, uti & Canonicatibus & dignitatibus non curatis residentia solo jure Canonico sit inducta; si Papa aliquem ab hac obligatione residendi absolvat, etsi male agat id faciendo, sine causa, dispensatus tutus erit in conscientia; maxime, si ejus residentia non sit valde necessaria Ecclesie, vel cultui divino, ita ut per alium suppleri nequeat, adeò que etiam supposita hac dispensatione in hac lege humana de residendo, poterit eorum beneficiorum plura pro libitu conferre uni; cum jam etiam Canonicatus, aliaque dignitates non curatae maneant tanquam purè simplicia. Ita ferè Hurtad. loc. cit.

Questio 116. An, & qualiter incompatibilitas constituitur ex duplici cura?

Respondeo duo curata sunt incompatibilia, seu simul obtineri non possunt in titulum. Laym. ad c. dudum. de Elect. n. 2. & ad c. eam te. de arate & qual. cum communi. Vide eundem Theol. Mor. l. 4. tit. 2. c. 8. assert. 2. & 3. & constat ex c. de multa de prab. & ex Extravag. Execrabilis, aliisque textibus passim, uti & decreto Trid. sess. 7. c. 4. Porro non nisi curata strictè, hoc est, quibus incumbit animarum

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

cura in foro interno & penitentiali, habere ad se invicem incompatibilitatem, non verò curatum strictè cum alio cura: o minus strictè tali, qualia sunt quæ non nisi curam jurisdictionalem habent pro foro externo seu contentioso; ut Archidiaconatus, Decanatus, tradit Barb. in collect. ad c. de multis. Idem tradit Lott. l. 1. q. 20. à n. 30. ubi: quòd Roia hac in parte mutavit suam sententiam in ipsa eadem causà Conchens. Archipresbyteratus. de die 28. Januar. 1598. de mente S. Congregationis Concilii, ut refert Gonz. gl. 6. n. 64. nimirum, quòd incompatibilitas ex duplici cura, de qua in c. de multa. non intelligatur de cura ista jurisdictionali, sed de ista altera strictius tali, seu fori conscientie; contrarium tenente Pirh. ad cit. de prab. nu. 150. citante Abb. in cit. c. de multa. in additione. n. 24. ac dicente illam Barbofæ expositionem absque solido fundamento nimis restringere cillud de multa. Illud certius, quòd beneficium actu curatum dictam incompatibilitatem non habeat eum alio habitu tantum curato, quale v. g. est Ecclesia Parochialis, ubi Parochiani omnes peste vel bello sublati, vel alia de causà, pura, ob soli sterilitatem, vel inundationem, aeris cœlivi intemperiem recessere absque spe, saltem propinquà, redeundi: potest enim quis talibus duobus curatis simul deservire. Pirh. cit. n. 150. Azor. p. 2. c. 6. q. 10. citans gl. in c. licet Canon. de elect. in 6. sed neque duo curata habent incompatibilitatem, dum unum tenetur per se, alterum accessorie v. g. dum quis dignitatem habet, cui per se imminet cura animarum, ut Archidiaconatus, & cui accessorie simul & per accidens annexa est Ecclesia Parochialis. Pirh. loc. cit. nu. 133. juxta c. de multa; aut Extravag. execrabilis, utpote quibus solum prohibetur habere simul plures dignitates curatas; aut Ecclesias Parochiales; in dicto autem casu non censetur quis habere duo, nec propriè sunt duo curata beneficia, sed reputantur pro uno; cum Ecclesia Parochialis accessorie annexa dignitati, vel etiam prabenda Canonicali dicatur esse suppressa, ita ut dignitas illa, si et aliàs per se cura non incumbit, beneficium simplex censeatur. Pirh. loc. cit. juxta gl. in cit. c. super eo. Quippe Ecclesia talis Parochialis propter unionem seu accessionem illam ad alterum beneficium tanquam principale sortitur naturam & constitutiones hujus beneficii principalis. Pirh. ibid. dum nimirum cura animarum actu, & quoad exercitium est penes Vicarium, quem is, qui dictam dignitatem vel Canonicatum habet, in Ecclesia Parochiali sibi substituere debet, & penes dignitatem illam vel Canonicum, cura illa animarum fori, penitentia, seu Parochialis solum est in habitu; & hinc habens illam dignitatem vel Canonicatum non tenetur per se ipsum residere in parochia illa; cum cura, quæ venit accessorie, & in habitu tantum est penes aliquem, non est attendenda, sed natura tantum & qualitas beneficii principalis; etsi hoc sit minus dignum seu simplex, cui beneficium curatum subjicitur, & accessorie annectitur. Pirh. loc. cit. citans Anchar. in cit. c. super eo. nos ab. 3. Et hinc etiam necessarium non est, ut in impetratione beneficii principalis fiat mentio de beneficio curato vel Parochiali ei annexo accessorie; cum hoc per se non vacet, sed veniat solum accessorie. Unde quoque jam illud inferri posse videtur: dum aliunde non est incompatibilitas, posse hujusmodi duo beneficia simplicia, quorum unicuique accessorie annexa est cura animarum

E a

sen